

Rudá hvězda nad Hollywoodem: Dlouholetý románec filmové kolonie s levicí

Autor: Virgil Hicks

Rudá hvězda nad Hollywoodem

Ronald Radosh a Allis Radoshová
San Francisco, CA: Encounter, 2005

Nejnovější (esej vznikla v roce 2006 – pozn. překl.) hollywoodský počín George Clooneyho *Dobrou noc a hodně štěstí* zobrazuje období, kdy – alespoň podle obecného přesvědčení – skupina reakcionářských politiků spustila zběsilou kampaň proti Američanům podezřelým ze sympatií ke komunismu, jejíž hlavní záběr směřoval proti Hollywoodu. Příběh hollywoodské „černé listiny“ se podle autora tří knih o vině amerických komunistů Ronalda Radoshe a jeho ženy Allis, stal bezmála „hollywoodským subžánrem“. Jakkoliv totiž hollywoodští scénáristé a režiséři velice rádi označují své počiny za „smělé a průkopnické“, manželé Radoshovi ukazují, o jak běžné téma se ve skutečnosti jedná, když píší, že „filmové odvětví znovu a znovu vykresluje tuto éru stejným obecně přijímaným způsobem: jako černobílou morálkou nevinných rudých hrdinů a odpudivých zloduchů z Kongresu“. Romance Barbary Streisandové a Roberta Redforda z roku 1973 *Takoví jsme byli* se tak například točí kolem radikální činnosti ženské hrdinky a nekomunistického smýšlení jejího přítele. Ve filmu z roku 1977 *Julia* hraje Jane Fandová hollywoodskou radikálku Lillian Hellmanovou a ve snímku z počátku 90. let *Předem vinni* ztvárnil Robert De Niro fiktivního režiséra, složeninu z několika skutečných postav, který odvážně odolává tlaku vypovídat před Sněmovním výborem pro neamerickou činnost (House Committee on Un-American Activities /HUAC/). Od té doby nás tvůrci oblažují tvorbou s touto tematikou s ještě větší intenzitou.

Vezměme si třeba ambiciózní počín Toma Robbinse *Kolébka ve větru* (1999), v němž se umělci pracující pro Federal Project odvážně postaví obávané zhoubě rudých v osobě kongresmana Martina Dieseho nebo o dva roky mladší *Majestic*, v němž Jim Carrey hraje naivního scénáristu, který se snaží udělat dojem na děvče tím, že se účastní setkání komunistické fronty, jen aby kvůli tomu byl následně podroben tvrdému vyšetřování Výborem. Ve stejném roce jako vznikl *Kolébka ve větru* byl navíc Elia Kazan oceněn za „celoživotní zásluhy“ za svůj přínos filmu. Ceremoniál naneštěstí zastínily protesty kritiků,

rozhořčených tím, že Kazan údajně vypovídal a „udával jména“ před HUAC. Clooneyho *Dobrou noc a hodně štěstí* tedy je příkladem návratu k Hollywoodem tolik milovanému narativu. Radoshovi se však tuto hollywoodskou oslavu rozhodli pokazit – celá premisa nevinných a nespravedlivě pronásledovaných levičáků je totiž podle nich zcela vybájená.

Někdejší radikál Ronald Radosh, se „na stará kolena“ stal konzervativcem, díky čemuž bychom ho snad mohli nazvat **neokonzervativcem**. V knize *Red Star over Hollywood: The Film Colony's Long Romance with the Left* (Rudá hvězda nad Hollywoodem: Dlouholetý román filmové kolonie s levicí) 1] rozšířil Radosh ve spolupráci se svou ženou pole svého zájmu i na vnitřní život amerických komunistů a nové levice. Kniha tak slouží jako obžaloba hollywoodských osobností, které se před i po válce aktivně zapojily do komunistické politiky, obzvláště tvrdá je pak k těm, kteří se od toho nikdy nedistancovali.

Manželé Radoshovi zpochybňují milovanou hollywoodskou legendu o odpudivém Sněmovním výboru pro neamerickou činnost utlačujícím pokrokářský předvoj v Mekce amerického filmu. „Tato bajka o zlovolně zničené nevinnosti po půlstoletí opakovaného vyprávění a převyprávění nabyla bezmála nedotknutelně posvátného statusu. Stala se konsenzem chápání těžké doby a příběhem, který Hollywood sám sobě každý večer vykládá před spaním“. V *Rudé hvězdě* se tak autoři pokoušejí rozplést tuto bajku, což si už samo o sobě zaslouhuje uznání. Ještě podstatně zajímavější je však snaha Radoshových dobrat se motivace touhy hollywoodských komunistů podkopat a svrhnout stávající politický a společenský život v Americe.

Snažíme se kriticky znovu podívat na to, co se během této důležité etapy našich dějin v Hollywoodu skutečně odehrálo a legendu o dobru zadušeném zlem konfrontovat s realitou. Jak a proč propadla taková část nejen kouzlu levice jako takové, ale přímo jejímu nejttotalitárnějšímu vyjádření, Americké komunistické straně (CPUSA)? Jaké cíle a záměry si vytyčili a jakým postupem se jich snažili dosáhnout? 2]

Podle uspokojivosti zodpovězení těchto otázek je pak třeba hodnotit relativní přínos knihy.

V „rudých plenkách“ narozený (tzv. *red diaper baby*) Ronald Radosh, který od svého zběhnutí napravo už stihnul napsat dvě konzervativní díla, se asi neubrání srovnání s dalším odpadlíkem od levicové ortodoxie, Davidem Horowitzem. Díky tomu, že oba vyšli z podobného prostředí, mohou čtenáři porovnat jejich pohled na tuto velice fascinující část amerického obyvatelstva. Radoshova kniha *Commies: A Journey through the Old Left, the New Left and the Leftover Left* (Komouši: Cesta přes starou levicí, novou levicí a tu, co zbyla) je co se týče pozadí amerického komunismu velice informativní. V roce 1939 narozený Radosh přičichl ke komunistické politice velice záhy, když ho jeho rodiče už v kočárku vozili po *Páté Avenue* při každoročních komunistických oslavách 1. máje, což pro něj bylo jakýmsi „křtem do světa židovského radikalismu, světa tak malého a izolovaného, že vlastně existoval uvnitř politického a sociálního ghetta“. 3] Přestože se tento postřeh o poutu mezi

radikalismem a židovskou identitou mohl stát ohniskem analytické části *Komoušů*, jen zřídka překračuje deskriptivní rozměr. Bohužel pro čtenáře *Rudé hvězdy* je i z této knihy jasně patrný tentýž nezáměr o možnou úlohu židovské identity v dané problematice.

Stejně jako celá řada východoevropských imigrantů té doby se Radoshův otec pohyboval v odvětví konfekce a módních doplňků a příběh jeho dospívání obsahuje snad každé klišé spojené s dětmi těchto imigrantů. Radoshova radikální rodina „zapáleně hltala“ zprávy o španělské občanské válce a strýc Irving sloužil jako komisař v **Brigádě Abrahama Lincolna**. Velký kus Radoshovy „intelektuální výživy“ tvořily ve 40. letech „mýty levice – přesněji řečeno prokomunistické levice“. Jeho základní školu ve Washington Heights navštěvovali většinou židovští žáci, kteří se v hojných počtech intelektuálně stavěli proti svým konzervativním irským učitelům. (V jakémsi preludiu ságy hollywoodských levičáků tak například vyvolalo skandál, když Radoshova učitelka slečna Driscollová označila šestáky za „neamerické“ a „komunisty“.) Normou samozřejmě v těchto kruzích byl „rudý letní tábor“, jedním z jehož hlavních cílů bylo osvobodit děti ze zajetí Ameriky, což si Radosh po velkou část svého života bral k srdci.

Logo Pracovní ligy mladých

Radosh pokračoval na střední školu spojenou s nechvalně proslulým „**Rudým školním domečkem**“, jak byla přílehlá základní škola všeobecně nazývána. Mezi její žáky patřili mj. dvě děti Ethel a Julia Rosenbergových; Kathy Boudinová, vůdkyně Weather Underground později odsouzená za vraždu hlídače při bankovní loupeži, afroamerická aktivistka Angela Davisová, Victor Navasky z *The Nation* (který napsal svou vlastní knihu o hollywoodské černé listině *Naming Names*) a také dvě děti Woodyho Guthrieho. Radosh záhy vstoupil do mládežnického hnutí Komunistické strany (jež se v té době honosilo jménem **Pracovní liga mladých**), kde nalezl „kromě pocitu morální nadřazenosti také kamarádství se soudržnou skupinou potenciálních přátel... (a) ryze kulturní *Yiddishkeit*, s důrazem na jidiš literaturu a divadlo“, kromě dalších věcí. Právě tady se Radosh seznámil s Davidem Horowitzem, svým takřka dvojčetem (a celoživotním přítelem) v životě na levici... a později na pravici.

Také při volbě vysoké školy kráčel Radosh ve stopách mnoha svých soukmenovců: opustil sice geografické hranice své takřka etnicky homogenní části města – jen aby zakotvil v jiné vzdálené, ale přesto silně židovské komunitě obklopené „cizáky“. Roku 1955 se zapsal na Wisconsinskou univerzitu v Madisonu s ambicemi studovat historii, podle Marxe „královny věd“. Toužil se také stát předákem komunistického hnutí. Podobně jako v New Yorku mu i madisonská Pracovní liga mladých poskytla předpřipravenou skupinku spoluaktivistů, a tak se Radosh bez váhání chopil příležitosti šířit své ateistické evangelium. Po dokončení bakalářského studia se odstěhoval do Iowu – i tady si našel známé prostředí etnické komunity, které sdílel s lidmi jako Sol Stern, „dalším newyorským Židem“ a budoucím

kolegou Davida Horowitze v *Ramparts*.

Když zdárně získal magisterský titul, vrátil se do Madisonu pracovat na doktorátu a stal se zakládajícím členem vlivného časopisu *Studies on the Left*. Řízením osudu se mnozí z lidí v jeho proměnlivého okruhu přátel časem z toho či onoho důvodu stali slavnými. Tak s ním třeba nějakou dobu bydlel mladík jménem Bob Dylan, který mu kdysi sebejistě řekl: „Stanu se stejně velkou hvězdou jako Elvis Presley“.

Raná a střední fáze jeho učitelské kariéry zpátky New Yorku jsou sice podobně předvídatelné, pro jeho pozdější náhled na hollywoodskou levici ale mají menší relevanci než jeho mladá léta. Teprve když se pouští do projektu spjatého s vinou či nevinou Rosenbergových, získáváme indicie ohledně jeho vlastních pohnutek a přístupu v jeho knihách napsaných po jeho politickém přerodu. Během práce na tomto projektu koncem 70. let Radosh podle očekávání čelil výpadům svých levicových kolegů, protože se s ohledem na záplavu nově nalezených důkazů proti manželům musel postavit čelem otázce, jež patřila i rovným dílem jeho kritikům zleva i jeho někdejšímu já: „Proč vlastně ti lidé Rosenbergovy tolik milují?“ Přestože nedosahuje podobné míry vnímavosti a otevřenosti, jakou bychom na toto téma čekali od Horowitze, nabízí i Radosh přesvědčivou odpověď: Rosenbergovi byli jejich etničtí spoluhráči, kteří slovy jednoho Radoshova dopisovatele „věděli, jak zemřít; věděli, jak se obětovat za své soudruhy“.

Jeho výklad tohoto poznatku je klíčový pro etnický nexus v jádru jeho knihy *Commies* – stejně jako tomu mělo být v *Rudé hvězdě nad Hollywoodem*. Důvodem lásky Radoshe i jeho souputníků k Rosenbergovým byla to, že „jejich mýtus byl tolik důležitý pro „naše lidi““ („*our crowd*“) Tento termín samozřejmě odkazuje na skupinu dobře situovaných německých Židů, kteří se v 19. století usadili v New Yorku a kterým roku 1967 zajistil nesmrtelnost Stephen Birmingham svou poctou *“Our Crowd”: The Great Jewish Families of New York* („Naši lidi“: Největší židovské rodiny New Yorku). Časem získalo spojení obecnější obsah a začalo označovat všechny americké Židy.⁴ Židovská etnická solidarita tedy může být jádrem celé záležitosti.

V následujících odstavcích se zaměříme na to, jak se s tímto tématem vrcholný zasvěcenec Radosh v *Rudé hvězdě* vypořádal.

„Hollywoodská partaj“, jak byla Komunistická strana láskyplně nazývána, se zrodila už velice záhy po vzniku filmové kolonie. Revolucionář **Willi Münzenberg**, současník Lenina či Trockého, si rychle uvědomil „potenciál filmu pro komunistickou propagandu“, když horoval: „Musíme rozvinout ohromné kulturní možnosti filmu pro věc revoluce. Jedním z nejnaléhavějších úkolů komunistických stran v oblasti agitace a propagandy se musí stát ovládnutí této vrcholně důležité propagandistické zbraně...“ V tom se Münzenbergovi vedlo znamenitě, když se mu podařilo v Hollywoodu zorganizovat nezanedbatelný předvoj „kulturních pracovníků“. Ne všichni z nich sice byli Židé, ale velká část ano, což Radoshovi v jednotlivých případech poznamenávají. Například syn šéfa Paramountu B. P. Schulberga Budd Schulberg napsal slavný román o Židech *What Makes Sammy Run?* a John Howard Lawson, který „se stal nejvlivnějším mužem odborového sdružení *Screen Writers Guild*“, byli také Židé, stejně jako

Lawsonův spolubojovník Lester Coles či člen výboru Screen Writers Guild Richard Collins. S rozmachem hollywoodské buňky Komunistické strany v polovině 30. let převzal kontrolu nad skupinou „kulturní komisař“ V. J. Jerome – imigrant, který kdysi vážně uvažoval o rabínské dráze.

Tato silně židovská skupina hollywoodských komunistů ve skutečnosti byla jen jednou z podmnožin širšího židovského společenství – Hollywood totiž vznikl a dále fungoval jako „židovské impérium“, jak tak velmi užitečně poznamenal Neal Gabler ve své knize z roku 1988 *An Empire of Their Own: How the Jews Invented Hollywood* (Jejich vlastní panství: Jak Židé vymysleli Hollywood.) 5] Díky tomu docházelo k četným a prudkým vnitřním půtkám ohledně povahy subverzivní činnosti, když si příslušníci mladší židovské generace jako Budd Schulberg či Maurice Rapf vysloužili hněv svých rodičů a dalších hollywoodských legend jako Louis B. Mayer, David O. Selznick a dvou z bratrů Warnerových. Harry Warner například varoval, že komunistická činnost Hollywood zničí a „povede ke vzestupu antisemitismu proti celému filmovému odvětví“. Jeho bratr s ním souhlasil a Rapfovi řekl: „všem nám způsobíš spoustu potíží, ta pitomý malý šílenče“. Zapálené komunisty se pokoušel zklidnit dokonce i legendární Irving Thalberg. Jejich snahy se však nesetkaly s úspěchem, Schulberg s Rapfem vstoupili do strany, kde však Rapfa mohlo utěšit když nic jiného, tak alespoň zjištění, že mnozí z předních zaměstnanců jeho otců ve skutečnosti také byli členy Komunistické strany.

Tento motiv židovské etnické soudržnosti se táhne celou knihou, Radosh se svou paní jej však dále nerozvíjejí ani neanalyzují jeho důsledky. Tak se například republikánovi Johnu Rankinovi podařilo povýšit Výbor pro neamerickou činnost na trvalý výbor Kongresu a následně se pustil do – podle Radoshových i dalších – nepokrytě antisemitských výpadů proti hollywoodským levičákům. U poznámky, že protižidovské útoky Rankina „i některých dalších pomohly vytvořit nátlak na šéfy hollywoodských studií, který vedl až k vytvoření černé listiny“, se autorský pár chopil příležitosti trochu odstoupit od svého konkrétního subjektu a zasadit jej do kontextu možného širšího konfliktu. Hned v úvodu knihy si všímají, že „HUAC byl stejně silnou opačnou reakcí“ na působení Komunistické strany v Hollywoodu, což při podrobnějším rozboru mohlo uvrhnout světlo na „cíle a záměry“ straníků samých. 6]

Kongresman však ve svém tažení proti hollywoodským Židům rozhodně nebyl osamocen: asi nejproslulejší proti Židům vystupující publikací byl *The International Jew* (Mezinárodní Žid) Henryho Forda, vydávaný na pokračování v jeho novinách *Dearborn Independent*. Ford, jak píše Kevin MacDonald „vinil Židy v médiích a zábavním odvětví z podvracení gójské morálky a jejich úlohu chápal jako součást vysoce koordinovaného židovského plánu předestřené v Protokolech sionských mudrců“. Přes Fordovo silným nátlakem vynucené odvolání svých obvinění vinili američtí izolacionisté i později filmové odvětví z vytrvalého úsilí zatáhnout Ameriku do války proti Německu, a když se tak Charles Lindbergh nechal slavně slyšet, že co se Židů týče, „spočívá jejich největší nebezpečí pro tuto zemi v jejich majetkovém podílu a vlivu v našem filmovém průmyslu, tisku, rozhlase a vládě“, šlo o projev poměrně rozšířeného mínění.

Při popisu periody pokryté knihou *Rudá hvězda* zachází MacDonald v uznání existence gójsko-židovského konfliktu podstatně dále než manželé Radoshovi: „Velká většina lidí

vyšetřovaných Výborem byli Židé, většinou ti působící v zábavním odvětví“. Proslulý antisemita Gerald L. K. Smith například zdůrazňoval ruský židovský charakter mnoha lidí v Hollywoodu, což podle něj vedlo k pokusům zpopularizovat v Americe s využitím filmu ruský komunismus.

Tam kde Radoshové jen poznamenávají etnické pozadí židovských scénáristů, spojuje je MacDonald dohromady:

Základ přesvědčení Rankina a ostatních byla skutečnost, že počínaje 30. léty byli scénáristé v Hollywoodu převážně Židé, politicky liberální či radikální... Americká komunistická strana, v té době pod kontrolou Sovětů, vyslala V. J. Jeromea a Stanleyho Lawrence, oba Židy, aby v Hollywoodu scénáristy zorganizovali, a tak využili jejich politického přesvědčení.

MacDonald ohledně této etnické provázanosti hojně cituje Gablera: „Přestože ale byla hollywoodská Komunistická strana stranou scénáristickou, byla také... stranou židovskou. (*Být jedním tehdy znamenalo být i tím druhým*)“ 7] Jak by však mohlo zrovna Ronaldu Radoshovi něco takového uniknout? Zde se nám otevírá pohled na dost možná samotné srdce celého příběhu o černé listině – a Radosh celou věc jednoduše přechází mlčením. Nezbyvá tak než litovat, že neprojevil podobnou míru bystrosti a poctivosti jako jeho podobně vhodně situovaný přítel David Horowitz.

Horowitz – tedy spisovatel z podobně ve svém prostředí ideologicky ponořené komunistické rodiny, který tímto světonázorem dlouhá léta žil – se povznesl nad své začátky, díky čemuž mohl dokonale a brilantně zhodnotit pohnutky svých rodičů: Jak v *Radical Son: A Generational Odyssey* (*Radikální synek: Generační odysea*) i *Destructive Generation: Second Thoughts about the Sixties* (*Ničivá generace: pochybnosti o šedesátkách /kterou napsal spolu s Peterem Collierem/*) se tento někdejší radikál 60. let probírá životy svých rodičů, zejména jejich dobrovolnou segregací, v první řadě coby členů Komunistické strany, následně však také jako obyvatel židovské čtvrti: „Totožný společný soukromý jazyk, tentýž hermeticky uzavřený svět, tatáž dvojí póza jedné tváře vůči vnějšímu světu a jiné vůči kmeni“. To s sebou mj. neslo i přesvědčení jak o vlastní předurčenosti k pronásledování, tak zvláštním poslání. Jejich svět byl tedy velmi striktně rozdělen na Židy a góje. 8]

Jako názorný příklad si vezměme tyto Horowitzovy klenoty, které Radosh nechává bez povšimnutí ležet:

Malá progresivní kolonie našich rodičů žila skoro padesát let v té samé, asi deset bloků veliké čtvrti Sunnyside v Queensu. A po celou tu dobu se jejich politická víra nápadně neshodovala s jejich okolím – žili na Sunnyside jako nějaká cizí mimozemská rasa; v komunitě, ale nikdy jako její součást; v kulturním a psychologickém exilu. Žili ve stavu trvalého nepřátelství nejen ke společenství Sunnyside, ale i ke komukoliv dalšímu, s nímž přišli do styku, včetně Ameriky samotné... „Domovem“ pro ně nebylo místo odlišné od Sunnyside a Ameriky; „domov“ byl časem v budoucnosti, kdy Sunnyside i Amerika, tak jak je znali,

přestanou existovat. Žádný smír s místem jejich života ale nemohl ukončit jejich exil – svedla by to snad jedině ničivá vlna, jež by smetla všechny instituce a tradice společenství kolem nich... 9]

S odkazem na Sovětský svaz, který by Radoshové snadno pochopili, se Horowitz svěruje, že pro jeho rodiče byl: „Sovětský svaz zemí z jejich snů, jehož politické budoucnosti slíbili svou věrnost“. Snad nejvýmluvnější je úryvek z Horowitzova *Radical Son*, kde si troufá spekulovat, že „příčinou nepřátelství gójů nebyl idealismus mých rodičů – byl to jejich odpor vůči gójům a všemu, co jim bylo drahé, který se následně obratem vracel jako nepřátelství z druhé strany“. 10] Všimněte si, jak nápadně se shodují tato odhalení s obviněními vůči Židům v Hollywoodu v období popisovaném v knize *Rudá hvězda*. Ústřední role sovětského snu a především nepřátelství k obecné americké kultuře jsou patrné.

Pokud vám to připadá kontroverzní, nezapomínejte, že se toto hodnocení příliš neliší od závěrů rabína Arthura Hertzberga, který zastával mj. pozici předsedy American Jewish Congress (Amerického židovského kongresu) a místopředsedy Světového židovského kongresu. Hertzberg, si spolu se svým spoluautorem Aronem Hirt-Manheimerem troufнул říci, že:

Nenávist vůči Židům není nějakým iracionálním předsudkem, jenž by slepě postihoval svět Nežidů. Má své příčiny – u samého kořene je totiž antisemitismus rozhořčenou reakcí proti Židům, neochvějným opozičníkům každé společnosti, v níž historicky žili...

Odmítáme tak běžný moderní argument, že nenávist vůči Židům využívají lidé k uspokojení své vlastní potřeby obětního beránka, na němž by si vybili svůj hněv...

Tato rádoby vysvětlení se totiž vyhýbají zásadní otázce: Přispívají Židé nějak k antisemitismu? Odpověď musí být nevyhnutelné a zásadní ano. Jejich příspěvkem je to, že trvají na svém židovství; z definice se tak vymezují proti vládnoucím dogmatům... Dokud se Židé budou držet své víry a hodnot, zůstanou zpochybněním většinové víry a kultury. Dokonce i nevěřící Židé, jako pražský Franz Kafka nebo vídeňský Sigmund Freud zpochybňovali zjevně pravdivá přesvědčení své doby a hodnoty konvenční společnosti. Co to tedy vlastně je antisemitismus? Intenzivní a často až vražedné rozhořčení většiny proti národu, jehož samotná existence zpochybňuje obecně platné pravdy dané skupiny. 11]

Hertzberg tak fakticky popisuje střet civilizací, nebo kontroverzněji německy *kulturkampf*, a my pro účely této recenze skutečně můžeme nazvat Hollywood životně důležitou frontou tohoto *kulturkampfu*. Přestože totiž gójové, kteří se snaží tento konflikt popsat mimo „povolený“ rámec dynamiky „pronásledovaný Žid vs. gójský utlačitel“, riskují nařčení z antisemitismu, čas od času se podobné pokusy objevují. V roce 1974 překvapil John Murray

Cuddihy Ameriku, která se stále ještě sžívala s výdobytky éry boje za občanská práva, svým obrazoboreckým dílem *The Ordeal of Civility: Freud, Marx, Levi-Strauss, and the Jewish Struggle with Modernity* (Muka slušnosti: Freud, Marx, Levi-Strauss a židovský střet s modernitou). 12] Titulní muka označují utrpení nově emancipovaných východoevropských Židů, kteří si pomalu uvědomovali, že křesťanské západoevropské společnosti je předběhly kulturně, finančně, umělecky i intelektuálně. Když se hradby ghett začaly drodit, píše Cuddihy:

a *šetl* se otevřel světu, Židovstvo – jako nějaký zatím nezkušený antropolog – vstoupilo do podivuhodného světa prozkoumat zvláštní lidi, kteří se řídili svou vlastní podivnou halachou. Zkoumali tento svět plni zděšení, s údivem, hněvivě a neúprosnou objektivitou. Tento úžas, hněv a až zlovolná objektivita okrajových nečlenů však časem nepovolují: neoslabené pokračují až do naší doby, protože plně dokončena nebyla ani židovská emancipace. 13]

Tato „neúprosná“ a „zlovolná“ objektivita je vlastním předmětem Cuddihyho knihy a skutečná muka popisovaná v knize jsou ta způsobovaná nežidovským společenstvem v *naší době*. Většině pozorovatelů to zřejmě ušlo, když si spletli či zaměnili Cuddihyho židovská muka z úvodu s mnohem širším útokem ukřivděných Židů podobných Freudovi, Marxovi a Levi-Straussovi z názvu díla.

Historik Albert Lindemann zdůrazňuje, jak se v mnoha popisech této konfrontace s nežidovskou společností objevuje „zjevná neschopnost či nechota chápat Židy jako obyčejné lidi se slabiny a nectnostmi...“ Tyto tendence podle něj mají „hluboké kořeny v židovských dějinách, náboženství a kultuře – stejně jako s tím spojený instinkt nahlížet na okolní nežidovské společnosti jako na všeobecně a inherentně vadné, zkažené nebo zvrácené“. Předmoderní Židé považovali góje za podřadné; skupiny stojící mimo Jehovův vyvolený lid – a toto přesvědčení přežilo do moderních časů a stalo se jedním z výrazných důvodů, proč se tolik Židů „cítilo mocně přitahováno těmi ze sekulárních ideologií, které u nich nepřímo a novým jazykem utvrdily zažitá přesvědčení o zkaženosti života dominantní nežidovské společnosti...“ Lindemann pak konkrétně jmenuje „socialismus (marxistické i anarchistické varianty), sionismus, a různé podoby psychiatrického světónázoru (freudovská psychoanalýza a jí blízké školy)“. 14]

Toto (povětšinou nežidovské) bádání na téma židovsko-gójského konfliktu vyvrcholilo v 90. letech publikací vlivné trilogie Kevina MacDonalda o Židech, jejíž závěrečná část *Culture of Critique* (Kultura kritiky), syntetizuje vztahy obou skupin nahlížené optikou *kulturkampf* a zasazuje je do rámce „skupinové evoluční strategie“. 15] Navzdory kvalitě a významu knih Cuddihyho, Lindemanna i MacDonalda se širšího, i když ne vždy příznivého ohlasu v mainstreamovějších publikacích dočkalo jen Cuddihyho dílo, i to je však dnes už dávno z tisku. Lindemannovo dílo *Esau's Tears: Modern Anti-Semitism and the Rise of the Jews* (Ezauovy slzy: Současný antisemitismus a vzestup Židů) mělo slušné recenze v odborných časopisech, bohatě zasloužené širší pozornosti se mu však nedostalo. MacDonalдова trilogie je pak zřejmě jedním z oněch vzácných případů průlomového

intelektuálního počinu s natolik radikálním dopadem pro naše chápání a výklad světa, že její zpracování, potvrzení a přijetí ještě nějakou dobu potrvá.

Pokud tento *kulturkampf* skutečně sehrál v příběhu moderní Ameriky (a Západu jako takového) natolik ústřední úlohu, jak jsem se snažil ukázat, a pokud k této otázce existuje dostupná literatura, proč se o něm otevřeně nemluví? Konkrétněji, kde je veřejná debata o židovském působení v Hollywoodu, roli v komunismu a tak dále? Asi nejvíce by se nabízela odpověď, že byl na tyto otázky vlivnými silami uvalen režim mlčení – nebo přinejmenším došlo ke značnému omezení toho, kdo a jak se jimi smí zabývat. V případě *Rudé hvězdy* se jedná o záповěď otevřené diskuse o Židech a jejich spojení jak s komunismem, tak Hollywoodem; podobné tendence pak stále více sledujeme i okolo další velice důležité skupiny Američanů – neokonzervativců.

Přestože má veřejná debata o Židech i bolševismu v Americe dlouhou tradici, povědomí o významu židovské úlohy se od 20. let minulého století značně zmenšilo. Tak například poslední dílo slavného sovětského disidenta a laureáta Nobelovy ceny za literaturu pro rok 1970 Alexandra Solženicyna *Dvě stě let pospolu*, dvojdílná kniha o rusko-židovských vztazích od roku 1772, dosud nebylo přeloženo do angličtiny. Někdo by snad mohl namítnout, že tento příběh – stejně jako osud Židů jinde, včetně Ameriky – je natolik temný, že je lépe jej příliš nerozebírat. To podle všeho zjistili dokonce i američtí Židé, když se pokusili mluvit o některých očividnějších aspektech převažující židovské účasti v různých aktivitách.

Využijme jako příkladu monumentální dílo Arthura Liebmana z roku 1979 *Jews and the Left* (Židé a levice). Podle sociologické zásady, že „jednou z pro badatele nejdůležitějších informací o společenském hnutí je socioekonomické složení jeho členské základny“, si Liebman musel položit otázku: „Proč se konkrétně otázce vztahu Židů k socialismu všichni, kdo by měli být zainteresovaní, tak usilovně vyhýbají?“ Liebman, který o tuto záhadu projevil zdá se mnohem větší zájem než Ronald Radosh, si nakonec uvědomil, že ho výzkum „dovedl až k poznání, že tento vztah Židů a levice je velice reálný a pro mě nesmírně fascinující a významný fenomén“. Jakkoliv se vyhýbá označení tabu, uznává Liebman, že „reakce lidí, s nimiž jsem tento objev probíral, byly ze značné části znepokojivé. Podle některých, kteří v levicově židovském ovzduší vyrostli, se jednalo o banalitu. Jiným to sice přišlo zajímavé, ale jinak nepříliš relevantní nebo politicky podstatné...“ Při setkání s velice radikálními Židy v Berkeley si Liebmann při rozhovoru všimnul, že „přestože argumenty mých radikálních židovských současníků zněly přesvědčivě, trochu je oslaboval zápal a současně stísněnost čišící z mluvčích. Nabyt jsem tak dosti silného dojmu, že se nesnažili přesvědčit jen mě, ale taky sebe samotné“. 16]

Na podobný odpor narazil i David Horowitz, když se už delší dobu po svém rozchodu s levicí ocitl v Berkeley na semináři společně se skupinou profesorů. S ještě živými vzpomínkami na Cuddihyho *The Ordeal of Civility*, si Horowitz povšimnul totožného jevu jako Liebman:

Musíme si položit otázku – a tady jsem učinil dramatickou pauzu – zda Marx nebyl sebenenávidějící Žid a jestli tedy socialismus nebyl jen projevem touhy patřit k

většině. „Blbost“, ozval se hlasitě můj soused. Byl to Jeff Lustig: „Tohle jsme všichni už dávno slyšeli. Nudí mě to,“ řekl. Když skončil, pokračoval jsem: „Jsem rád, že Jeff vyřkl konečný verdikt v těchto otázkách, ale jen ze zvědavosti bych rád slyšel, jak se ostatní marxisté v místnosti etnický identifikují“. Samozřejmě jsem věděl, že jde výhradně o Židy – a že ani jediný z nich by se nesnížil k tomu to přiznat. 17]

Podobné a ještě pronikavější postřehy zaznívají i od novějších nežidovských historiků. Historik s doktorátem z Harvardu Lindemann ve své knize *Esau's Tears* píše, že „především v nejpřednějších stranických pozicích (v SSSR) byla celá řada židovských bolševiků“, spolu s početným kontingentem židovských revolucionářů v řadách tajné policie. „Číslo nebo procenta sama o sobě z větší části opomíjejí zásadní otázky viditelnosti a kvalitativní důležitosti... (a) budeme-li pouze citovat absolutní počty nebo podíl Židů, uniknou nám jisté klíčové, i když hůře postižitelné faktory: průbojnost a často skoro oslňující verbální vytríbenost židovských bolševiků, jejich energičnost a zápal v přesvědčení“. Lindemann si dále všímá i značného židovského přezastoupení ve vedení komunistických hnutí východní i západní Evropy. Přímo ukazuje na cenzuru v této záležitosti a píše, že obraz „cizích Židů, kteří vykonávají příkazy z Moskvy“, se stal příliš kontroverzním“. Podobně jako je tomu dnes u tohoto tématu v Americe, i v Evropě po 1. světové válce „bylo mezi socialisty otevřeně mluvit o moskevských agentech jako o Židech většinou tabu“. 18]

Srovnatelná klatba jako by byla uvalena na debaty o Židech v Hollywoodu, kde je to praxe prostá, dobře známá a důsledně vynucovaná: Žid si může volně všimnout a psát o čemkoliv, gój však musí mlčet. Jak to se svou typickou výstižností vyjádřil Joe Sobran: „Židovská kontrola velkých médií v mediálním věku činí vynucené mlčení současně paradoxním i ochromujícím. Chcete-li ve veřejném životě přežít, musíte si jí být dokonale vědomi, ale nikdy to nedat najevo“. 19] Tak si kupříkladu naběhl hlavou do zdi William Cash, když v roce 1994 o nově sestaveném „dream-teamu“ Spielberg-Katzenberg-Geffen napsal, že „v přinejmenším jednom ohledu toto hollywoodským žargonem ‚kombo talentu‘ vykročí pravou nohou: Podobně jako původní zakladatelé a magnáti filmových studií – a na rozdíl od většiny těch, kteří se o totéž pokusili bez úspěchu – jsou všichni tři muži židovského původu“. 20] Přestože se za něj postavil jeho židovský šéfredaktor Derek Lawson, musel mladý Cash snášet hněv vlivné části amerického mediálního prostředí.

Podobného omylu se dopustil i Marlon Brando při vystoupení v talkshow *Larry King Live*, když bez obalu prohlásil, že Židé řídí Hollywood a využívají stereotypizace menšin. „Hollywoodu šéfuji Židé, vlastní ho“, začal, aby je následně obvinil ze zneužívání stereotypizace menšin, „ale židáky nikdy nevidíme, protože si velice dobře uvědomují, že by se jim to mohlo vymstít“. 22]

Srovnejme to s výroky následujících židovských pozorovatelů židovské stopy v Hollywoodu: „Nedávalo by sebemenší smysl pokoušet se popírat realitu židovského vlivu a prominentní pozice v populární kultuře.“

Jakýkoliv seznam nejvlivnějších hlavounů libovolného velkého filmového studia bude nevyhnutelně obsahovat většinový podíl židovských jmen“ (Michael Medved) 23];

„Hollywood byl už od svých počátků silně formován židovskou identitou, nikdo další o tom však neměl vědět. Ať jsou však snahy o jeho potlačení sebedůkladnější, židovství si vždy tak jako tak najde cestu na povrch“ (Stephen J. Whitfield) 24];

„A skutečně, od prvopočátků filmového průmyslu až do současnosti nelze židovský vliv v této sféře lidské činnosti přehlížet ani ignorovat význam židovského cítění v americkém filmu“ (Lester D. Friedman). 25]

A těžko si asi můžeme namlouvat, že by se bez četného skřípotu zubů obešlo vydání čísla časopisu *Moment* ze srpna 1996, na jehož přebalu byl palcovým písmem vyveden titul *„Jews Run Hollywood“* (Židé řídí Hollywood). Podtitulek *„So What?“* (No a?) pak dopad nijak nezmírnil. V žádném z uvedených případů však tito pozorovatelé nemuseli strpět postih ADL ani dalších židovských skupin.

Čím si tedy v daném případě vysvětlit zdrženlivost Radoshových? Snad se jen chtějí vyhnout kontroverzím nebo by podle nich něco takového nebylo dobré pro Židy. Mlčení v těchto otázkách však u židovských autorů není ničím výjimečným, jak si povšimnul jeden akademik: „Dvě klasické společenskovední studie o Hollywoodu jako společenství se vůbec nezmiňují o židovském charakteru filmového průmyslu, přestože autoři obou z nich, Leo Rosten a Hortense Powdermaker, byli Židé“. 26] Další oblastí, kde se o etnických zájmech a židovské identitě často mlčí, je vliv obrozeného neokonzervativního hnutí spojovaného s vládou prezidenta Bushe a její zahraniční politikou.

Na první pohled se snad diskuse o Židech a neokonzervativním hnutí může jevit nad rámec tematického záběru *Rudé hvězdy*, nezapomínejme ale, že Ronalda Radoshe lze dosti důvodně označit za neokonzervativce. Absence analýzy židovské identity tolika subjektů knihy tak vybízí k paralelám s úbytkem zmínek o neokonzervatismu coby židovském hnutí. Všimněme si, že pohodlně domácké vlajkové lodě neokonzervatismu jako publikace *The Public Interest*, *The National Interest* nebo *Commentary* (vydávaný Americkým židovským výborem) dnes běžně mlčí o židovských kořenech i současnosti hnutí. V zimním vydání (2004) *The Public Interest* tak například narazíme na esej nazvanou „Konzervativci a neokonzervativci“, autor Adam Wolfson se v ní však o Židech nezmiňuje ani náznakem – jako by snad spoluzakladatelem časopisu nebyl podle mnohých otec neokonzervatismu Irving Kristol a tři další šéfredaktoři v průběhu 40 let existence této publikace nebyli také Židé. Podobně nápadně o „židovské spojce“ mlčí i Francis Fukuyama ve svém článku „Neokonzervativní hnutí“ (léto 2004), otištěném v na zahraniční politiku více zaměřeném sesterském časopise *The National Interest*. A stejně se vedlo i Joshuovi Muravchikovi v čísle *Commentary* z října 2005 v jeho článku „Irak a konzervativci“. 27]

To je v ostrém rozporu s velice otevřenou debatou o neokonzervatismu coby silně židovskou stopou ovlivněném hnutí (zaznívalo z řad levice i pravice) před i v průběhu invaze do Iráku. Jeden z nejpřesvědčivějších argumentů zřejmě zformuloval Kevin MacDonald v jedenapadesátistránkové eseji pro tuto publikaci, již uvádí poznatkem, že „neokonzervatismus skutečně je intelektuální a politické židovské hnutí“. MacDonald dospívá k závěru, že stran židovské účasti v neokonzervativním hnutí „je současná situace ve Spojených státech opravdu působivým dokladem židovské moci a vlivu“.

Vidíme tak podobnosti při zkoumání moci a pohnutek Hollywoodu a MacDonaldových postřehů při studiu neokonzervativního hnutí: „holisticky chápaný neokonzervatismus je dokonalou ilustrací klíčových prvků úspěchů židovského aktivismu: etnocentrismu, inteligenci, bohatství, psychologické intenzity a agresivity. Představme si tuto úroveň organizovanosti, oddanosti a štědrého financování, nasměřované ke změně amerického imigračního systému zakotveného v zákonech z let 1924 a 1952, s cílem rozdmýchat hnutí za občanská práva nebo kontrakturní revoluci po roce 1965...“ Anebo třeba k vytvoření „svého vlastního impéria“, tedy silně židovského Hollywoodu.

Radoshové uzavírají svou knihu plísněním moderního Hollywoodu za to, s jakým požitkem se vyžívá ve své fantazii o nespravedlivém pronásledování. Konkrétně poukazují na vypuštění historického kontextu – válka v Koreji, rivalita se Sovětským svazem – v hollywoodském sebevyobrazení v tolika různých snímcích. „Nedovídáme se nic ani o misi Komunistické strany, o tom jak specificky cílila na Hollywood, jak se snažila dostat své kulturní komisaře co nejhluběji do struktur filmového kapitálu“ atd. Ale přesně toto schází i v jejich díle. 28] V kontextu ohromné moci filmu v Americe 20. století propagandisticky působit na masy a rozsáhlé židovské kontroly filmového odvětví tam můžeme pojmenovat impozantní střet hollywoodské levice s HUAC jeho skutečným jménem: Z velké části židovské hollywoodské komunistické hnutí 50. a 60. let 20. století bylo dalším příkladem židovského hnutí, k němuž byl, jak Radosheové poznamenávají, HUAC „stejně silnou opačnou reakcí“. Mohli snad také dodat, že šlo o stejně silnou a opačnou *nežidovskou* reakci. Manželé Radoshovi mají dostatek zákulisních informací k tomu zabývat se tím velice dopodrobna, jelikož, za což si zasluhují uznání, pečlivě studovali archivní záznamy a osobně vyzpovídali řadu přímých účastníků tohoto dlouhého dramatu. Protože však nezohledňují hlubší dimenzi židovsko-gójského konfliktu, vychází bohužel *Rudá hvězda* z výsledného hodnocení jako hluboké zklamání; dílo, jež udělá lepší službu jako poznámkový aparát než rozbor toho, co se v oněch bouřlivých letech v Hollywoodu skutečně dělo.

Poznámky:

1] Ronald Radosh and Allis Radosh, *Red Star over Hollywood: The Film Colony's Long Romance with the Left* (San Francisco: Encounter, 2005) a Ronald Radosh, *Commies: A Journey through the Old Left, the New Left and the Leftover Left* (San Francisco: Encounter, 2001).

2] *Red Star*, viii.

- 3] Commies, 1. Další informace o Radoshově původu vycházejí z úvodní kapitoly knihy, „Red Diapers“ /Do rudých plenek/.
- 4] *The Rest of Us, The New Crowd and The Self Chosen.*
- 5] Neal Gabler, *An Empire of Their Own: How the Jews Invented Hollywood* (New York: Crown Publishers, 1988).
- 6] *Red Star*, viii.
- 7] Kevin MacDonald, *Separation and Its Discontents: Toward an Evolutionary Theory of Anti-Semitism* (Westport, CT: Praeger, 1998), s. 52–54 (Gablerův citát z *Empire*, s. 345).
- 8] David Horowitz, *Radical Son: A Generational Odyssey* (New York: The Free Press, 1997), 42–43; 65–72.
- 9] Peter Collier and David Horowitz, *Destructive Generation: Second Thoughts about the Sixties* (New York: Free Press, 1996), s. 309–310.
- 10] *Radical Son*, s. 44.
- 11] Arthur Hertzberg and Aron Hirt-Manheimer, *Jews: The Essence and Character of a People* (New York: HarperCollins, 1998), 1–6.
- 12] John Murray Cuddihy, *The Ordeal of Civility: Freud, Marx, Levi-Strauss, and the Jewish Struggle with Modernity* (New York: Basic Books, 1974). Cuddihy píše termín *Kulturkampf* s velkým „K“ na začátku, v této eseji však budu slovo psát s malým, abych tento americký *kulturkampf* odlišil od původního, který německá říšská vláda vedla proti římskokatolické církvi (příbl. v letech 1872–1886).
- 13] Cuddihy, *Ordeal of Civility*, s. 68.
- 14] Albert S. Lindemann, *Esau's Tears: Modern Anti-Semitism and the Rise of the Jews* (New York: Cambridge University Press, 1997), s. 13–15.
- 15] (text poznámky chybí)
- 16] Arthur Liebman, *Jews and the Left* (New York: John Wiley & Sons, 1979), ix–xi.
- 17] *Radical Son*, 278.
- 18] Lindemann, *Esau's Tears*, 429–435.
- 19] (Sobran 1996a, 3)

- 20] William Cash, "Kings of the Deal," *The Spectator*, 29. října, 1994, s. 14.
- 21] William Cash, "Kings of the Deal," *The Spectator*, září 1994.
- 22] Marlon Brando interview, Larry King Live, Friday, 5. dubna, 1996.
- 23] "Is Hollywood Too Jewish?" *Moment*, srpen 1996, 37.
- 24] Stephen J. Whitfield, *American Space, Jewish Time: Essays in Modern Culture and Politics* (Armonk, NY: M. E. Sharpe, Inc., 1996), s. 151.
- 25] Lester D. Friedman, *The Jewish Image in American Film* (Secaucus, NJ: Citadel, 1987), s. 13.
- 26] Stephen Whitfield, *American Space*, s. 156.
- 27] Člověk si tak musí klást otázku, jak naložit s dvěma novějšími tituly, které oba vznikly dlouho před počátkem současného trendu o ústřední úloze Židů na vzestupu neokonzervativního hnutí raději pomlčet. První je *The Neoconservative Revolution: Jewish Intellectuals and the Shaping of Public Policy* (Cambridge University Press, 2005) Murrayho Friedmana, tou druhou pak kniha Irwina Stezera *The Neocon Reader* (New York: Grove Press, 2005).
- 28] *Red Star*, s. 237.
- Recenze Virgila Hickse *The Silver Screen's Bolshevik Subculture* vyšla v časopise *The Occidental Quarterly* roč. 6, č. 1 na jaře 2006.